

адміністративного законодавства спроможність цих органів набувати та здійснювати відповідні повноваження, реалізуючи при цьому державні функції у сфері забезпечення національної безпеки, а також нести юридичну відповідальність за порушення законодавства, що регулює зазначену сферу (також неналежне виконання обов'язків у цій сфері).

Література:

1. Кушнір Д.М. Поняття та елементи адміністративно-правового статусу центрів надання адміністративних послуг. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. № 1, т. 2. С. 101-106.

2. Пуданс-Шушлебін К.Ю. Суб'єкт владних повноважень як відповідач у справах адміністративної юрисдикції: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2013. 212 с.

3. Кобзєва Т.А. Поняття адміністративно-правового статусу загальнодержавних суб'єктів управління фінансовою системою України. *Європейські перспективи*. 2015. № 7. С. 68-72.

4. Світовий О.М. Організаційно-правові засади діяльності державної служби зайнятості України. *Менеджмент XXI століття: проблеми і перспективи*: Матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Умань, 18-19 жовтня 2018 р.). Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. С. 217-220.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-146>

ЗМІСТОВНІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ «ПУБЛІЧНА ПОСЛУГА» ДЛЯ ЦІЛЕЙ ВИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ, НА ЯКИХ ПОШИРЮЄТЬСЯ ДІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Стрельников Андрій Вікторович

кандидат юридичних наук, доцент,

*доцент кафедри адміністративного і фінансового права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Із прийняттям Закону України «Про запобігання корупції» [1] (далі – Закон) докорінно змінилася система запобігання та протидії корупції, зокрема з позиції посилення ефективності та результативності. Зважаючи на прогресивність та перспективність, оновлене законодавство у сфері запобігання корупції змінило підхід до визначення основних термінів у цій сфері (зокрема таких, як «корупція», «неправомірна вигода», «подарунок» тощо), а також передбачило

чимало нових для правової системи Української держави категорій, серед яких «публічна послуга».

Важливе значення для забезпечення ефективності антикорупційних заходів має виокремлення системи суб'єктів, які зобов'язані дотримуватися у своїй професійній діяльності вимог законодавства у сфері запобігання корупції. Так, визначення суб'єктів, на яких має поширюватися владний розпорядчий вплив, першочергово передбачає зазначення осіб, які за своєю посадою та/або характером службових повноважень мають певні корупційні ризики, що обумовлює необхідність здійснення контрольно-наглядових заходів щодо їх діяльності зі сторони уповноважених органів. Антикорупційне законодавство в цій частині характеризується високим рівнем диференціації (тобто коли один і той самий суб'єкт підпадає під дію декількох пунктів або підпунктів ч. 1 ст. 3 Закону), що в певних випадках потребує доктринального дослідження для їх повного розуміння (як приклад, пп. «б» п. 2 ч. 1 ст. 3).

Так, згідно з пп. «б» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону (в редакції від 14.10.2014 р.), «суб'єктами, на яких поширюється дія цього Закону, є особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, оцінювачі, а також експерти, арбітражні керуючі, незалежні посередники, члени трудового арбітражу, третейські судді під час виконання ними цих функцій, інші особи, визначені законом)» [2].

В подальшому, перелік надавачів публічних послуг було доповнено, та додано до нього приватних виконавців. Разом з тим, основною доктринальною проблемою залишається наявність у тексті Закону відкритого переліку осіб, «які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги». Завдяки цьому актуалізується питання визначення сутності поняття «публічна послуга», з метою виокремлення суб'єктів, що їх надають.

Слід вказати на те, що досить тривалий час була відсутня легальна дефініція поняття «публічна послуга», що певним чином ускладнювало характеристику суб'єктів, що їх надають. Вперше на законодавчому рівні поняття «публічна послуга» було визначено у нормах Закону України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг» (далі – Закон № 1689-IX). Так, відповідно до п. 6 ч. 1 ст. 1 Закону № 1689-IX публічна послуга являє собою «юридично або соціально значущу дію суб'єкта надання публічної (електронної публічної) послуги, у тому числі адміністративної послуги, за заявою (зверненням,

запитом) суб'єкта звернення або без такого звернення, у результаті якої набуваються, переходять, припиняються права та/або здійснюються обов'язки суб'єктом звернення, надаються відповідні матеріальні та/або нематеріальні блага суб'єкту звернення» [3]. У свою чергу, суб'єктом звернення вважається «фізична особа, фізична особа – підприємець, юридична особа, інша особа, яка звертається за отриманням публічної (електронної публічної) послуги» (п. 10 ч. 1 ст. 1 Закону № 1689-IX) [3]. Окремо у п. 11 ч. 1 ст. 1 Закону № 1689-IX законодавець надає визначення поняття «суб'єкт надання публічної (електронної публічної) послуги», яким вважається «орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державні, комунальні підприємства, установи, організації та інші суб'єкти, уповноважені відповідно до законодавства надавати публічні (електронні публічні) послуги» [1].

Вдаючись до аналізу змісту таких понять, як: «публічна послуга», «суб'єкт надання публічної (електронної публічної) послуги», «суб'єкт звернення», а також переліку надавачів публічних послуг, виокремлених антикорупційним законодавством, очевидно є неможливість віднесення до суб'єктів надання публічних послуг деяких із запропонованих осіб, та здійснення кваліфікації їх діяльності як надання публічної послуги.

Для прикладу, діяльність арбітражного керуючого (який нормами Закону віднесений до переліку надавачів публічних послуг), за своєю сутністю не відповідає положенням Закону № 1689-IX, з огляду на те, що відповідно до ч. 1 ст. 10 Кодексу України з процедур банкрутства, «арбітражний керуючий є суб'єктом незалежної професійної діяльності» [4]. Згідно з ч. 2 ст. 10 Кодексу України з процедур банкрутства, «арбітражний керуючий з моменту постановлення ухвали (постанови) про призначення його керуючим санацією або ліквідатором до моменту припинення здійснення ним повноважень прирівнюється до службової особи підприємства-боржника» [4].

Видається, що арбітражний керуючий одночасно виступає і суб'єктом, що «надає» публічну послугу, та є службовою особою умовно «суб'єкта звернення». Одночасно із цим, результатом «надання» такої публічної послуги є повне припинення діяльності «суб'єкта звернення» за результатами реалізації процедури санації або ліквідації. Більше того, припинення діяльності юридичної особи не можна вважати «набуттям нематеріальних благ». Таким чином, згідно з нормами Закону № 1689-IX, діяльність арбітражного керуючого не є публічною службою.

Разом з тим, зважаючи на характер службової діяльності арбітражного керуючого (що породжує певні корупційні ризики та створює умови для можливих неправомірних зловживань, пов'язаних із

наданими повноваженнями), поширення антикорупційних обмежень є об'єктивно необхідним.

Як підсумок, слід зазначити, що положення Закону № 1689-IX в частині визначення терміну «публічна послуга» та інших споріднених правових категорій, не можуть без застережень застосовуватись для цілей антикорупційного законодавства. Зазначені положення вимагають не лише доктринального осмислення, але і передбачають необхідність внесення змін до законодавства в сфері запобігання корупції тощо.

Література:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. Дата оновлення: 08.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#top>. (дата звернення 01.12.2024).
2. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. Дата оновлення: 14.10.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/ed20141014#Text>. (дата звернення 01.12.2024).
3. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 № 1689-IX (дата оновлення: 02.09.2024 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text>. (дата звернення 01.12.2024).
4. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII. Дата оновлення: 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>. (дата звернення 01.12.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-147>

ДОГОВІРНА ПРИРОДА ВИРІШЕННЯ ПРАВОВОГО КОНФЛІКТУ У ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Черновицький Михайло Юрійович

*аспірант кафедри історії і теорії держави та права,
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Юридичний (правовий) конфлікт – це різновид соціального конфлікту, загострена форма спроб суб'єктів права вирішити юридичний спір [1, с. 16]. Конфлікт у приватному праві, як стан двостороннього зв'язку суб'єктів, заснований на правових протиріччях, що характеризуються порушенням або перешкодою в реалізації їх інтересів і є причиною визрівання кризи суспільних відносин, в частині